

7/14789

ÇOK ACELE

7/14789

56414

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü

Sayı : B.10.0.AÇS.0.12.00.14/610 /3323
Konu: Yazılı Soru Önergesi

16 AĞU 2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 03 Temmuz 2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-23246 sayılı yazınız.

Yazınız ekinde bulunan, Ordu Milletvekili Sayın İdris Sami TANDOĞDU'nun tarafıma yazılı olarak cevaplanması için vermiş olduğu "Aile Planlaması yerine Üreme Sağlığı Programının uygulanmasına" ilişkin (7/14789) sıra sayılı soru önergesi Bakanlığımca incelenmiştir.

Sözü edilen soru önergesine cevap teşkil edecek olan bilgiler hazırlanmış ve ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ

Bakan

EK: 2 sayfa cevap metni (3 nüsha)

Ordu Milletvekili Sayın İdris Sami Tandoğdu tarafından "Aile Planlaması yerine Üreme Sağlığı Programının uygulanması" ile alakalı 7/14789 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORULAR:

- 1- AB destekli "Türkiye Üreme Sağlığı Programı" kapsamında geliştirilen, "İş Ve İşveren Kesiminde Üreme Sağlığı Konusunda Farkındalık Yaratma Projesi"nde Bakanlığınızın kendisine partner olarak HAK-İŞ Konfederasyonu, TEKİŞ ve T-HASAK'ı seçmesinin nedeni nedir?
- 2- Doktor olan bir Sağlık Bakanının halkına "Nüfus ve Aile Planlaması gibi tabirler, artık sağlık camiası açısından rafa kaldırılmıştır." Demesi Hükümetin hangi politikasının bir sonucudur? Bu tür ifadelerin, nasıl bir bilimsel açıklaması olabilir?
- 3- "Batının klişeleşmiş sloganlarıyla doğurganlık sayısını düşürürsek, nüfus yaşanır" dedikten sonra, Hükümetimizin "Aile Planlaması" yerine Avrupa ülkelerinde de geçerliliği olan "Üreme Sağlığı" kavramını kabul ettiğini söylemeniz bir çelişki değil midir? Bir yandan batı kültüründen uzaklaşırken, diğer yandan batının kavramlarını kendimize örnek almamızın nasıl bir mantığı vardır?
- 4- "Aile Planlaması" kavramı yerine "Üreme Sağlığı" kavramını kabullenmenizin nedeni nedir?

CEVAPLAR:

Avrupa Birliğinden tamamen hibe olarak temin edilen kaynağın belirli bir bölümü ülkedeki sivil toplum kuruluşlarının konu ile ilgili toplumun bilgilendirilmesine dönük projelerinin desteklenmesine ayrılmıştır. **Soruda belirtildiği gibi Bakanlığımın kendisine partner seçmesi söz konusu değildir.** Sivil Toplum Kuruluşlarının hazırladığı projelerin seçimi, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından oluşturulan bir kurul tarafından yapılmıştır.

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından açık duyurularla teklif toplanmış ve adı geçen kuruluşun kendi ihale kuralları çerçevesinde başvurular arasında toplam 85 proje desteklenme kapsamına alınmıştır. Soruda belirtilen proje de bunlardan birisidir. Söz konusu kuruluşlar bu projenin hazırlayıcı ve uygulayıcı kuruluşlarını teşkil etmektedir.

Toplantıda "Batının klişeleşmiş sloganlarıyla" ifadesi tarafımdan kullanılmamıştır. Ben "klişeleşmiş sloganlarla" aile planlaması hizmetlerinin verilemeyeceğinden ve aile planlaması kavramından üreme sağlığı kavramına geçişten bahsettim.

1974 yılında **Bükreş'te** yapılan uluslar arası **Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı'nda** gelişmiş ülkeler dünyadaki nüfus artışının genel kalkınmanın önünde engel olduğunu dile getirmişlerdir. Böylece "nüfus planlaması" kavramı gündeme gelmiştir. Ancak gelişmekte olan ülkeler nüfus artışının genel kalkınmanın önünde engel olduğu fikrine karşı çıkmışlar ve bir uzlaşma sağlanamamıştır.

1984 yılında Meksika'da yapılan uluslar arası **Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı'nda** ise gelişmiş ülkeler hızlı nüfus artışı ile kalkınma arasında ilişki kurmaktan vazgeçip annenin ve çocuğun sağlığını ön plana çıkarmışlardır. Bunun sonucunda "**aile planlaması**" kavramı öne çıkmıştır. Ancak bu yaklaşımda da bir uzlaşma sağlanamamıştır.

Birçok ülke ve uluslar arası örgüt, 1984-1994 arası dönemi, aile planlamasının anne ve çocuk yaşatma programlarının bir parçası haline getirilebilmesi için çalışmalar yaparak geçirdiler. Bu çalışmaların sonucunda, 1970'lerdeki kitlesel ve demografi ağırlıklı yaklaşım, 1980'lerde sağlıkla ilgili kaygıları ön plana çıkaran bir dönüşüme uğradı. 1990'lara gelindiği zaman ise yerini insanların ihtiyaçları ve hakları üzerine odaklanan yeni ve çağdaş bir görüşe bırakmıştır.

1994'te Kahire'de yapılan Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı (ICPD), "Üreme Sağlığı" kavramının dünya gündeminde yerini almasına sahne oldu. Sağlığın korunması ve geliştirilmesini hedefleyen insan haklarına dayalı bir üreme sağlığı kavramsal modeli oluşturuldu.

Kahire Konferansında "**Üreme Sağlığı**"nın tanımı Dünya Sağlık Teşkilatı'nın sağlık tanımı esas alınarak yapıldı. Buna göre: **Üreme Sağlığı**, üreme sistemlerinin fonksiyonlarına ve işleyiş şekline ilişkin alanlarda sadece bir hastalık ve sakatlığın olmaması değil, fiziksel, zihinsel, ve sosyal açıdan bütünüyle iyi olma durumudur.

Bu konferansın sonuçları **1995'de Pekin'de yapılan Kadın Konferansı'nda** bir kez daha vurgulandı ve eylem planı geliştirildi.

1999'da New York'ta yapılan Birleşmiş Milletler ICPD+5 Özel Oturumu'nda Kahire Konferansı'nda alınan kararlar gözden geçirilerek yapılan çalışmalar değerlendirildi. Bu konferanslar Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)'nın önderliğinde gerçekleştirildi.

"ÜREME SAĞLIĞI" kapsamı, Kahire ve Pekin Konferansları ile New York özel oturumunda yapılan tartışmalar ışığında aşağıdaki şekilde belirginleştirildi. Bunlar:

- * Doğum öncesi bakım, güvenli doğum ve doğum sonrası bakım,
- * Anne sütü desteklenmesi, bebek anne sağlığına ilişkin eğitim,
- * Aile planlaması, Danışmanlık, Bilgi-Eğitim-İletişim desteği
- * İnfertilitenin önlenmesi ve uygun yöntemlerle tedavisi,
- * Düşüğün önlenmesi, sonuçlarının tedavisi,
- * Üreme yolları enfeksiyonlarının tedavisi,
- * ÜS ve sorumlu ebeveynlik konusunda eğitim ve danışmanlığı.
- * Üreme sistemi kanseri erken tanı ve tedavisi için sevk hizmetleri.
- * Etkili sevk sistemi kurularak kaynakların uygun kullanımının sağlanmasıdır.

Üreme Hakkı:

Üreme Sağlığı'nın tanımı ve kapsamı esas alınarak üreme hakları belirlenmiştir: Buna göre üreme sağlığı; "İnsanların; tatmin edici ve güvenli bir cinsel yaşama, üreme yeteneğine ve bunun ne zaman, nasıl olması gerektiğine karar verme özgürlüğüne sahip olmaları" demektir.

Bir ülkede "**Üreme Sağlığı**" varsa; insanların **kendi doğurganlığını güvenli ve etkili yollarla kontrol ederek, nesillerini kendi kararlarına uygun şekilde devam ettirebilme şansı vardır**. Bireyler kendi cinselliğinin farkındadır, istenmeyen gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma imkanına sahiptir.

Sağlık Bakanlığı olarak, 2000-2005 Üreme Sağlığı Ulusal Eylem Planımızı hazırlayarak uygulamaya başladık. **Üreme sağlığı kapsamında, kişilerin istedikleri zamanda ve istedikleri sayıda çocuk sahibi olabilmelerine yardımcı olmak amacıyla aile planlaması danışmanlığı ve klinik hizmet sunumunu ücretsiz olarak sürdürüyoruz.**

Hizmetlerimiz bu çerçevede gittikçe gelişmektedir. Örneğin; 2002 yılında toplam 3 milyon kişiye kontraseptif malzemesi dağıtılmışken 2005 yılında bu rakam 4.5 milyon oldu.

Amacımız kişilerin üreme haklarına müdahale etmek, çocuk yapip yapmamalarına veya kaç çocuk yapması gerektiğine karar vermek değildir. Temel hedefimiz, bireylere üreme sağlığı konusunda bilgi vermek ve kendi özgür iradeleri sonucunda oluşan taleplerine uygun hizmet sunmaktır.